

VAISENHUSIANERBLADET

UDGIVET AF FORENINGEN:

„DET GODE MÜNDE“

Nr. 9.

København, September 1905.

3. Aarg.

Det kgl. Vajsenhus

1720—1727.

1. *De kongelige Anordninger af 1727 omtaler Kuratelet saaledes:*

I den kgl. *Fundats* af 21. Juli 1727 § 9:

»Paa det meerbemeldte Vore Tilforordnede i Missions-Collegio, saavidt de tillige ere denne Fundatzes Directeurer, i denne deres Direction kan finde Lettelse, da have Vi, foruden een af Os allernaadigst antagen Inspecteur, beskikket visse Curatores, som i adskillige Tilfælde med Raad og tjenlige Forslag ere villige til at gaa dem til Haande.«

I det under samme Dato udstedte *aabne Brev* udtales det endvidere i § 11:

»Ligesom Vores Tilforordnede udi Missions Collegio udi dette saa høyt angelegen Verk lader see deres Fliid, Nidkierhed og Troskab for Os, saa ere de og villige til at give enhver Underretning om deres Direction, og at tage til sig bosatte og forstandige Borgere, som Curatores, paa det at enhver hos demnem kan bekomme tilstrækkelig Efterretning, og de selv saavel som Forstanderen for ubillig Mistanke være forskaanede.«

I *Instruksens* § 12:

»Beregningen over de Penge, hvilke Vi enten allerede haver givet, eller herefter allernaadigst giver, eller hvad af andre kan vorde tillagt, samt paafølgende Indtægt og Udgift, have I at overlade Curatorerne, alleeneste at alt efter Eders Disposition og Anviisning skeer; For Eder have samme Curatorer Quartaliter at aflægge Regning, og, naar alt rigtigt bliver befunden, have I samme Curatorer, som fører Regningen, derfor at quitere.

Endelig indeholder den samtidig udkomne *Anordning om Vajsenhusets nærmeste Indretning* følgende Bestemmelse i Afsnit VI, der har til Overskrift »Angaaende Curatorerne«:

»Til denne Forretning ville vi allernaadigst, at trende vederhæftige og forstandige Borgere skal udvælges,

»hvilke kan indcassere Wæysenhuusets Penge, og efter Assignation og Anviisning Pengene til Forstanderen at besørge, saa og at holde rigtig Bog og Regning derover, saa og revidere Forstanderens Regninger. Samme Curatorer have og Wæysenhuusets Capitaler imod sikker Pant paa Rente at udsætte og imodtage Renterne, og i det øvrige at gaa Forstanderen med Raad og Daad til Haande, og med hannem besørge, at Børnene nyder deres tilbørlige Forplegning med Spise og Klæder samt anden Nødtørftighed. For deres Indtægt og Udgift have de Quartaliter at aflægge Regning til Directeurerne, som dennem da derfor quitere. Med disse Curatorer haver Forstanderen flittig at conferere om de Sager, som angaa Wæysenhuusets Tarv og Nytte i alle Tilfælde.«

2. *De Hverv, der i Henhold til ovenstaaende kgl. Anordninger i Praxis i Tidens Løb er blevne Kuratorerne tildelte, og Kuratorernes Stilling til Direktion og Forstander.*

Af de anførte Bestemmelser — jvfr. saaledes navnlig Udtrykkene, at Kuratorerne skal være Direktørerne til Lettelse i deres Direktion og »gaa dem til Haande med Raad og tjenlige Forslag«, samt Forskrifterne om Regnskabsaflæggelse til Direktørerne — fremgaar det først og fremmest, at Kuratelet ikke er en med Direktionen sideordnet Myndighed, men at den øverste Ledelse af Vajsenhusets Anliggende i alle Relationer udelukkende tilkommer Direktionen, hvem Kuratelet derfor ogsaa i enhver Henseende maa staa til Ansvar for sin Forretningsførelse. — Denne Opfattelse har og altid været gældende i Praxis: f. Eks. anlagde Direktionen 1832 Sag mod en Kurator til Erstatning for Tab, der formentes fremkommen ved hans Forsømmelse, og 1840 ses det, at en Kurator paa Grund af Alderdomssvaghed indstilles af Direktionen til Afsked. —

Fremdeles følger der af Udtrykket, at »Kuratelet skal være Direktørerne til Lettelse i deres Direk-

tion«, at Direktionen maa være berettiget til selv i Sager, der efter deres almindelige Beskaffenhed ikke henhører under Kuratelets Ressor, at indhente Erklæring fra Kuratelet eller dets enkelte Medlemmer, saavel som at paalægge det Udførelsen af specielle Forretninger i Vajsenhusets Interesse. — Ogsaa herpaa findes der Eksempler fra ældre og yngre Tid, navnlig i Sager angaaende Privilegierne og Vajsenhusets Stilling til Statsmyndighederne. —

Spørges der nu om de *Hverv*, der er blevne Kuratelet overdragne, følger det da først og fremmest af Instruksens § 12 og Anordningens VI Afsnit, at det egentlige *Kasse- og Regnskabsvæsen* maa henhøre under Kuratelet, idet dette har at foretage Beregningen over samtlige Vajsenhusets Indtægter og Udgifter, at indkassere dets Penge og efter Assignment og Anvisning at besørge dem til Forstanderen. I Overensstemmelse hermed har derfor ogsaa fra tidligste Tid baade Vajsenhusets Effekter og den kontante Kassebeholdning været opbevarede af Kuratelet, ligesom de daglige Ind- og Udbetalinger effektueres af Kuratelet, dog saaledes, at Pengene til selve Vajsenhusets Drift udbetales i runde Summer til Forstanderen, der da i sit Kvartalsregnskab gør Rede for deres Benyttelse. At der imidlertid kun er Tale om den rent faktiske Udbetaling til Forstanderen, og at det navnlig ikke tilkommer Kuratelet paa egen Haand at bevilge nogen som helst Udgift fremgaar med Klarhed af Instruksens § 12 »*alleeneste at Alt efter Eders (o: Direktørernes) Disposition og Anviisning skeer*«, og efter Udtrykkene i Anordningens VI Afsnit »*efter Assignment og Anviisning Pengene til Forstanderen at besørge*«. Og det er klart, at lige saa lidt som Forstanderen kan afholde Udgifter ved Kuratelets Samtykke alene, er paa den anden Side Fordringen om »Assignment og Anviisning« fyldestgjort, naar de Udgifter, hvortil Pengene rekvireres, er opførte paa Budgettet og saaledes bevilgede af Direktionen gennem dettes Approbation. (Fortsættes).

Erindringer fra en Englandstur.

Af Ejner J. Rønnov.

(Sluttet).

Nu var jo Tiden for min Hjemrejse nær forestaaende, og jeg havde regnet ud, at »Bretland« nu maatte være ankommen til Blyth efter at have gjort en Tur til Danmark. Jeg skrev da til den engelske Familie, hvis Navn forøvrigt er Magog, om jeg turde komme ned og tilbringe en Dag hos dem, før jeg rejste fra England.

Dette var egentlig unødvendigt, da de udtrykkeligt havde anmodet mig om at komme derned, inden jeg rejste.

Jeg fik da ogsaa følgende elskværdige Brev, der viser deres enestaaende Gæstfrihed:

Mr. Ejner J. Rønnov,
20, Grove Street,
Newcastle o/ Tyne.

Dear Sir,

We will be very pleased to see you again, before you leave England, and you could stay here, till the »Bretland« sails again. I hope you have enjoyed yourself in Glåsgow and had fine weather. Hoping to see you soon
I remain

A. M. MAGOG.

Jeg rejste da allerede til North Shields den paafølgende Dag. Men hvem kan tænke sig min Forbavselse, da jeg hos Magogs hørte, at »Bretland« først den Dag sejlede fra Danmark, saa jeg, kort sagt, først kunde vente at komme fra England 8 Dage senere. Ikke én Penny havde jeg hos mig; jeg havde kun en Snes Kroner i danske Penge, der var beregnet til at dække Udgifterne om Bord. Nu var gode Raad dyre. — Jeg sagde til dem, at jeg hellere maatte tage til Newcastle igen; men det vilde de ikke høre et Ord om.

Naa, jeg blev der selvfølgelig og tilbragte en rar Uge hos dem.

Jeg kom saaledes over paa den anden Side af »Tyne« og saa South Shields.

Denne er endnu mindre end North Shields, men dog lidt kønnere og renere.

De har der ikke elektriske, men Hestesporvogne, og i Stedet for at varsko Folk ved Klokkemimen stod Vognstyrerne og peb i Fløjter, der lavede et djævelsk Spektakel.

Søndagen i England er en skrækkeligt kedelig Dag. — Gaderne er mennesketomme, naar undtages paa Kirketiderne, og intet som helst maa foretages undtagen Salmesang og Bøn. — Jeg had saaledes Miss Magog spille en bekendt engelsk Sang for mig. Hun svarede: »I dare not; but I'll ask my mother.«

Saa kom Moderen: »No, no, Sir, that's Sunday, you know.« — Færdig, kære. — Jeg lod til at være vellykket hos den Familie; jeg kom til at tænke paa Cigaretterne. Sønnen fik mig da trukket rundt i Byen i en ulidelig Varme, saa jeg til sidst smed mig paa en Bænk og paa det kraftigste protesterede mod at gaa et Skridt længere, da jeg var ved at forgaa af Varme. Han fik mig da lokket ned i den eneste Park i Byen, hvor der skulde være »stor Koncert«, fortalte han. — Den »store Koncert« var nu umaadelig mislykket.

Som de spillede falsk, det var skrækkeligt; hvis Kong Edward havde hørt, hvorledes de radbrækkede »God save the king«, havde han sikkert betakket sig for at faa den spillet mere — til sin Ære under alle Omstændigheder.

Et Par Dage efter fik jeg Kort fra Kaptajnen om at møde paa »Bretland«.

Dette gjorde jeg, — og Lørdag den 6. August tidlig om Morgenens stak vi til Søs.

Den Rejse var nu ikke saa behagelig. Søen var saa haard, at det var umuligt at opholde sig paa Dækket, selv ikke helt oppe paa Kommando-broen, hvor jeg tyede op, undgik vi, at Bølgerne slog op og gjorde os dyngvaade. — Jeg morede mig da med at gaa ned i min Kahyt, sætte Ansigtet mod det tillukkede Koøje og se, naar Skibssiden hævede sig bort fra Bølgerne, og naar vi krængede saa stærkt, at den fuldstændig forsvandt under Vandet.

Jeg glemmer ikke den første Nat, før vi rigtig var kommen i Søen.

Jeg havde da for Atmosfærens Skyld — Kahytten havde nemlig ikke været benyttet i længere Tid — lukket Koøjet op, før jeg gik til Køjs.

Jeg, der i Stedet for min forrige Kahyt (paa Grund af de mange Passagerer) havde faaet 3die Styrmands Kahyt (han vikarierede den Gang om Bord paa Selskabets anden Damp), havde været travlt beskæftiget med at gaa paa Jagt efter Kakerlakker og andet Kryb, der havde gjort sig det behageligt i min Seng, og glædede mig netop til nu at skulle tilbringe en behagelig Nat, da jeg midt om Natten følte mig saa underlig vaad i min Seng; jeg stod da op og skulde til at tænde Lampen, da en vældig Skylle Vand væltede ind af Koøjet og afbrød mig, samt — selvfølgelig — gjorde alt i Kahytten pjaskvaadt. Nu begreb jeg, hvorfor Vandet i Sengen var kommet. — Næste Morgen blev jeg skældt Huden fuld af 1. Styrmand, hvilken Salve jeg ulykkelige Menneske maatte paahøre, medens mit Tøj hang paa mig drivende af Vand. Hele min Nat var spoleret, da jeg maatte lukke Døren ud til Gangen op og ikke kunde lukke et Øje for Spektaklet fra Maskinerne.

Mandag Morgen den 8. mødte os et stolt Syn i Kattegattet. — Kaptajnen raabte til os: »Nu kommer Russerne!« — Det maatte jo alle se; vi saa da en lang Linie af kæmpemæssige Krigsskibe komme imod os. Jeg beredte mig allerede til at gaa neden om og hjem, hvis de skulde finde paa at bore os i Sænk; men heldigvis blev det ikke saa galt. — De nøjedes med at lægge sig ved Siden af hinanden. Et saadant smukt Syn, en hel Kæde, jeg talte 32 Stkr., af Krigsskibe i alle Størrelser, glemmer man ikke saa let. — Det viste sig at være den tyske Øvelseseskadre. — Betydelig lettet sejlede vi forbi den, og Tirsdag Morgen den 9. Kl. 4^{1/2} ankom vi til København. Jeg havde da tilbragt den bedste Sommerferie — den blev paa ca. 4 Uger.

Jeg haaber nu, at jeg ikke har trættet den ærede Læser altfor meget ved denne min »Beskrivelse«; maaske har jeg været for vidtløftig og indladt mig for meget paa Enkelthederne; men ens Hukommelse er utroligt glimrende, naar man først begynder at rode op i den.

Fondet til Opførelse af

»Det gode Minde«s eget Hjem

(Stiftet af Hr. Forstander Gandrup)

Kapitalen er nu Kr. 1,274,80.

Bidrag modtages fremdeles med Taknemmelighed af
BESTYRELSEN.

Torsdag den 7. September Kl. 9

(sidste Møde i Sommerlokalet) opføres: »I Skjorteærmer«, Vaudeville-Monolog af Peter Sørensen.

Vinterprogram.

1905.

- 15. September, Fredag. Første Møde i Vinterlokalet.
- 10. Oktober, Tirsdag. Opførelse af Vajsenhusianerforeningens Revy.
- 3. November, Fredag. Aftenunderholdning.
- 1. December, » do.

1906.

- 5. Januar, Fredag. Julefest.
- 26. » » Stiftelsesfest.
- 23. Februar, » Generalforsamling.
- 1. Marts, Torsdag. Fastelavnsfest.
- 1. April, Søndag. Dilettantkomedie.
- 20. » Fredag. Aftenunderholdning.
- 10. Maj, Torsdag. Store Bededagsaften. (Sidste Møde i Vinterlokalet.

Mulige Ændringer i Programmet forbeholdes, og nærmere Bekendtgørelse finder Sted i Bladet.

BESTYRELSEN.

Vintersamlingsstedet

bliver i Larsens Lokaler, St. Annæ Plads 13. Mødeaften hver Fredag.

Første Møde den 15. September.

De Forlovede

eller

Vajsenhusianerforeningens Revy 1905

opføres

Tirsdag d. 10. Oktbr. i Larsens Lokale, St. o. G., Kl. 9 pr.

Personerne:

1. Akt.

Den forlovede Dame.
En Journalist.
En Poet.

2. Akt.

Den forlovede Dame.
Den Herre.
Vajsenhusianerbladets flyvende
Korrespondent.
En sort Neger, der taler godt Dansk.

1. Akt: I Larsens Lokale. 2. Akt: Paa Øen St. Croix.
Mellem 1. og 2. Akt er et Tidsrum af en Maaned.

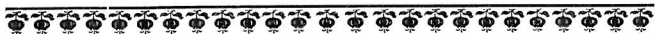
Billetter à 25 Øre faas de sædvanlige Steder.

Det sædvanlige tragiske Forfatterkompagni.

Foreningens Kasserers Adresse er: Hr. Forretningsfører
Emil Hansen, Konservesfabrikken, Silkegade 13.

Træffes Kl. 12—2 hver Lørdag.

Vore Læsere anmodes — i egen Interesse — om at sørge for, at Bestyrelsen er i Besiddelse af deres nøjagtige Adresse, og om snarest at anmelde Flytning.

Vilh. Hansen & Co.
Materialhandel.

Tapet- og Farvehandel.

= Telefon 3017. =

30 Nørrebrogade **30.**
København N.

Forlang overalt

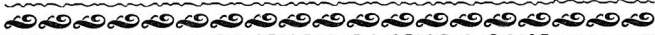
Faaborg anerkendte Frugtsafter.

De drøjest!

Dansk Vin- og Konserves Fabrik,
M. Rasmussen, Faaborg.

Kgl. Hof-Leverandør.

Aktieselskabet **Nordisk Brandforsikring, KØBENHAVN**

Garantikapital: **4 Millioner Kroner**

overtager **Brandforsikring** og **Indbrudsforsikring** til billigste, faste Præmier og paa kulanteste Betingelser.

Hovedkontor: **Rømersgade 3.**

Cyklende Vajsenhusianere!

Husk **H. Rønnovs Cykleforretning, Gothersgade 105.**

Telefon: 19,012.

Filial i Helsingør: **Bramstræde.**

Forretn. grundl. 1815.

Gaa til **Søren Justsen,**

Køhler & Frost's Eftflg,

— **Pilestræde Nr. 46** —

og køb Dem et nyt **Uhr**

eller lad det gamle reparere.

Billige Priser.

Villiam Galleesen.

Kokes & Briket Import

12. Ved Stranden 12.

Thorvald Bergs Eftf.

Indehaver: **SOPHUS JENSEN.**

Børnedragter.

Telefon 3740. Købmagergade 32. Telefon 3740.

Telefon 413

Telefon 4131

ROLUND & Co.

— Bredgade 6, St. —

Møbeludsalg

Tegninger & Overslag leveres paa Anfordring

Værksted: **Forchammersvej 23.**

Støt vor Bagside!

Alle Slags Avertissementer og Bekendtgørelser er velkomne og tages til Følge af Foreningens Medlemmer.

Man bedes henvende sig til

C. Søndebro,
Frejsgade 5,
Telefon Tagensvej 2.

Nærværende Nr. er indleveret paa Posthuset den 2. Septbr.